Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua extinsă)

23 aprilie 2018 *

„Drept instituțional – Inițiativă cetățenească europeană – Politica în domeniul cercetării – Sănătate publică – Cooperare pentru dezvoltare – Finanțarea de către Uniune a activităților care implică distrugerea de embrioni umani – Comunicare a Comisiei în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 211/2011 – Acțiune în anulare – Capacitate procesuală – Act atacabil – Inadmisibilitate parțială – Control jurisdicțional – Obligația de motivare – Eroare vădită de apreciere”

În cauza T-561/14,

European Citizens' Initiative One of Us și ceilalți reclamanți ale căror nume figurează în anexă [1], reprezentați inițial de C. de La Hougue, ulterior de J. Paillot, avocați, și în final de P. Diamond, barrister,

reclamanți,

susținute de

Republica Polonă, reprezentată de M. Szwarc, de A. Miłkowska și de B. Majczyna, în calitate de agenți,

intervenientă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de J. Laitenberger și de H. Krämer, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Parlamentul European, reprezentat inițial de U. Rösslein și de E. Waldherr, ulterior de U. Rösslein și de R. Crowe, în calitate de agenți,

și de

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de E. Rebasti și de K. Michoel, în calitate de agenți,

intervenientă,

* Limba de procedură: engleza.

1 Lista celorlalți reclamanți este anexată doar la versiunea notificată părților.

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea Comunicării COM(2014) 355 final a Comisiei din 28 mai 2014 privind inițiativa europeană cetățenească intitulată „Uno di noi”,

TRIBUNALUL (Camera a doua extinsă),

compus din domnii M. Prek, președinte, E. Buttigieg (raportor), F. Schalin, B. Berke și doamna M. J. Costeira, judecători,

grefier: domnul L. Grzegorczyk, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 16 mai 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

Procedura referitoare la inițiativa europeană cetățenească intitulată „Uno di noi”

1 La 11 mai 2012, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 211/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 privind inițiativa cetățenească (JO 2011, L 65, p. 1, rectificare în JO 2012, L 94, p. 49), Comisia Europeană a înregistrat propunerea de inițiativă cetățenească europeană (denumită în continuare „ICE”) intitulată „Uno di noi” (Unul dintre noi) cu referința ECI(2012) 000005 (denumită în continuare „ICE în litigiu”).

2 Obiectul ICE în litigiu era, astfel cum este descris în registrul online pus la dispoziție de Comisie în acest scop, „[p]rotecția juridică a demnității, a dreptului la viață și a integrității fiecărei ființe umane începând de la concepție în domeniile de competență ale [Uniunii Europene] în care o astfel de protecție are o importanță deosebită”.

3 În registrul sus-menționat, obiectivele ICE în litigiu erau descrise după cum urmează:

„Embrionul uman merită respect pentru demnitatea și integritatea sa. Acest lucru este enunțat de [Curtea de Justiție a Uniunii Europene] în cauza Brüstle [împotriva Greenpeace], care definește embrionul uman ca fiind începutul dezvoltării ființei umane. Pentru a asigura coerența în domeniile sale de competență în care viața embrionului uman este în joc, [Uniunea] ar trebui să interzică și să încheie finanțarea activităților care presupun distrugerea embrionilor umani, în special în domeniul cercetării, al ajutorului pentru dezvoltare și al sănătății publice.”

4 Dispozițiile tratatelor considerate relevante de organizatorii ICE în litigiu erau articolele 2 și 17 TUE, precum și articolul 4 alineatele (3) și (4) TFUE și articolele 168, 180, 182, 209, 210 și 322 TFUE.

5 În cadrul ICE în litigiu erau propuse trei modificări ale unor acte ale Uniunii Europene.

6 În primul rând, se propunea introducerea în Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO 2002, L 248, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 198) a unui articol care să prevadă că „[n]u se [făceau] alocări bugetare pentru finanțarea activităților care distrug[eau] embrioni umani sau care presupun[eau] distrugerea lor”.

7 În al doilea rând, se propunea introducerea literei (d) la articolul 16 alineatul (3) din Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 [COM(2011) 809 final], având un pasaj care să excludă de la finanțarea pe baza acestui program „activitățile de cercetare care distrug[eau] embrioni umani, inclusiv cele care viz[au] obținerea de celule stem, și cercetarea care implic[a] utilizarea celulelor stem embrionare umane în etape ulterioare pentru a le obține”.

8 În al treilea rând, se propunea adăugarea unui alineat (5) la articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 1905/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 de stabilire a unui instrument de finanțare a cooperării pentru dezvoltare (JO 2006, L 378, p. 41, Ediție specială, 11/vol. 51, p. 232), având următorul cuprins:

„Asistența Uniunii, pe baza acestui regulament, nu se utilizează pentru a finanța avorturile, direct sau indirect, prin intermediul unor organizații care încurajează sau promovează avorturile. Nicio trimitere în acest regulament la sănătatea reproductivă și sexuală, la asistența medicală, la drepturile, la serviciile, la furnizarea de servicii medicale, la educarea și la informarea definite în cadrul Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare, la principiile sale și la programul de acțiune, la Agenda de la Cairo și la Obiectivele de dezvoltare ale mileniului, în special la obiectivul nr. 5 privind sănătatea și mortalitatea maternă, nu poate fi interpretată ca furnizând un temei juridic pentru utilizarea fondurilor Uniunii pentru a finanța, direct sau indirect, avorturile.”

9 La 28 februarie 2014, în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul nr. 211/2011, organizatorii ICE în litigiu au prezentat-o Comisiei.

10 La 9 aprilie 2014, în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011, reprezentanții Comisiei au primit organizatorii ICE în litigiu.

11 La 10 aprilie 2014, în conformitate cu articolul 11 din Regulamentul nr. 211/2011, organizatorilor ICE în litigiu li s-a acordat posibilitatea să o prezinte în cadrul unei audieri publice organizate la Parlamentul European.

12 La 28 mai 2014, Comisia a adoptat, în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, Comunicarea COM(2014) 355 final privind ICE în litigiu (denumită în continuare „comunicarea atacată”). În această comunicare, Comisia a luat poziție în sensul refuzului să acționeze în urma ICE în litigiu.

Conținutul comunicării atacate

13 Comunicarea atacată a cuprins patru părți.

14 La punctul 1, intitulat „Introducere”, Comisia a prezentat în special obiectul și obiectivele ICE în litigiu și cele trei modificări legislative propuse.

15 Punctul 2 din comunicarea atacată a fost intitulat „Situația actuală”.

16 La punctul 2.1 din comunicarea atacată, intitulat „Demnitatea umană în legislația U[niunii]”, Comisia a prezentat în special legislația Uniunii privind protecția demnității umane și a precizat că întreaga legislație a Uniunii și toate cheltuielile acesteia trebuiau să fie în conformitate cu tratatele și cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și, prin urmare, trebuiau să respecte demnitatea umană, dreptul la viață și dreptul la integritate al persoanei. Prin urmare, aceasta se aplica și în cazul legislației Uniunii și al cheltuielilor cu cercetarea în domeniul celulelor stem embrionare umane (denumite în continuare „CSEU”) și cu cooperarea pentru dezvoltare. Comisia a arătat deopotrivă că, în Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), citată de organizatori în cadrul descrierii

obiectivelor ICE în litigiu, Curtea precizase că „[D]irectiva [98/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 1998 privind protecția juridică a invențiilor biotehnologice (JO 1998, L 213, p. 13, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 268)] nu a[vea] drept obiect reglementarea utilizării embrionilor umani în cadrul cercetărilor științifice” și că „[o]biectul acesteia se limit[a] la brevetarea invențiilor biotehnologice”. Comisia a reținut că directiva nu luase în discuție dacă o astfel de cercetare putea fi efectuată și finanțată.

17 Punctul 2.2 din comunicarea atacată a fost intitulat „Cercetarea în domeniul [CSEU]”. În cadrul acestui punct, Comisia a explicat stadiul cercetării în domeniul celulelor stem (punctul 2.2.1) și competențele și activitățile statelor membre și ale Uniunii în acest domeniu (punctele 2.2.2 și 2.2.3).

18 În ceea ce privește competențele Uniunii, Comisia a prezentat Programul Uniunii pentru cercetare și dezvoltare Orizont 2020, instituit prin Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 și de abrogare a Deciziei nr. 1982/2006/CE (JO 2013, L 347, p. 104), și a explicat că acest program funcționa într-un cadru etic strict care conținea un sistem de „blocaj triplu” compus din următoarele elemente. În primul rând, trebuia respectată legislația națională: proiectele Uniunii trebuiau să urmeze legile țării în care se desfășura cercetarea. În al doilea rând, toate proiectele trebuiau să fie validate științific prin evaluare *inter pares* și trebuiau să fie supuse unei analize etice riguroase. În al treilea rând, fondurile Uniunii nu puteau fi utilizate pentru derivarea de noi linii celulare stem sau pentru cercetarea care distruge embrioni și nici pentru procurarea de celule stem.

19 Punctul 2.3 din comunicarea atacată a fost intitulat „Cooperarea pentru dezvoltare” și, după un punct introductiv referitor la sănătatea mamei și a copilului în țările în curs de dezvoltare (punctul 2.3.1), a prezentat competențele și activitățile statelor membre (punctul 2.3.2) și ale Uniunii (punctul 2.3.3) în domeniul sănătății mamei și a copilului.

20 Comisia a arătat că activitățile de cooperare pentru dezvoltare desfășurate de statele membre erau orientate de „Obiectivele de dezvoltare ale mileniului” (denumite în continuare „ODM”) și de programul de acțiune al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare (denumită în continuare „CIPD”). Comisia a precizat că programul de acțiune al CIPD califica avorturile în condiții de risc drept o preocupare majoră de sănătate publică și solicita ca prevenirea sarcinilor nedorite să beneficieze de cea mai mare prioritate. Nu ar trebui, în niciun caz, ca avorturile să fie promovate drept metodă de planificare familială, iar îngrijirea în cazul avorturilor ar trebui să aibă loc în contextul juridic al fiecărei țări. CIPD sublinia că, atunci când nu sunt interzise de lege, avorturile ar trebui să aibă loc în condiții de siguranță. Comisia a precizat în plus că ODM deveniseră criteriul de referință pentru politica globală de dezvoltare. Obiectivul nr. 4 viza reducerea cu două treimi a ratei mortalității în rândul copiilor sub cinci ani, în timp ce obiectivul nr. 5 viza reducerea mortalității materne cu trei sferturi între 1990 și 2015 și obținerea accesului universal la sănătatea reproducerii.

21 În ceea ce privește competențele și activitățile desfășurate la nivelul Uniunii, Comisia a prezentat dispozițiile Tratatului FUE privind cooperarea pentru dezvoltare și principalele instrumente de finanțare pentru această cooperare. Comisia a identificat de asemenea prioritățile de finanțare de către Uniune a dezvoltării în sectorul sănătății, inclusiv sănătatea în domeniul sexual și al reproducerii, și a precizat controalele privind utilizarea fondurilor Uniunii pentru dezvoltare.

22 Punctul 3 din comunicarea atacată a fost intitulat „Evaluarea cererilor inițiativei cetățenești europene”.

23 La punctul 3.1 din comunicarea atacată, intitulat „Observații generale”, Comisia a amintit obiectivele ICE în litigiu și a examinat cererea formulată în cuprinsul acesteia, referitoare la modificarea Regulamentului nr. 1605/2002. În această privință, Comisia a observat că, în conformitate cu articolul 87 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare

a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului (JO 2012, L 298, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul financiar”), toate cheltuielile Uniunii trebuiau să fie în conformitate cu tratatele și cu Carta drepturilor fundamentale. Prin urmare, în opinia Comisiei, Regulamentul financiar asigura deja că toate cheltuielile Uniunii, inclusiv în domeniul cercetării, al cooperării pentru dezvoltare și al sănătății publice, trebuiau să respecte demnitatea umană, dreptul la viață și dreptul la integritate al persoanei. Comisia a adăugat că scopul Regulamentului financiar era de a furniza reglementări financiare în termeni generali, în special pentru stabilirea și execuția bugetului Uniunii, iar nu pentru un domeniu specific al politicii Uniunii.

24 La punctul 3.2 din comunicarea atacată, intitulat „Cercetarea în domeniul [CSEU]”, Comisia a abordat a doua propunere de modificare legislativă făcută de ICE în litigiu. În această privință, Comisia a precizat că legislația privind programul-cadru Orizont 2020 conținea dispoziții detaliate care reglementează sprijinul financiar al Uniunii pentru cercetarea în domeniul CSEU. Comisia a precizat de asemenea că această legislație era recentă și că cei doi colegiuitori ai Uniunii, Parlamentul și Consiliul Uniunii Europene, ținuseră seama de considerațiile etice, de valoarea adăugată la nivelul Uniunii și de beneficiile potențiale pentru sănătate ale tuturor tipurilor de cercetare în domeniul celulelor stem. Comisia a amintit deopotrivă existența „sistemului de blocaj triplu” (a se vedea punctul 18 de mai sus). În cadrul acestui punct, Comisia a concluzionat că dispozițiile programului-cadru Orizont 2020 referitoare la cercetarea în domeniul CSEU răspundeau deja la mai multe cereri importante ale organizatorilor, și anume ca Uniunea să nu finanțeze distrugerea embrionilor umani și ca aceasta să instituie controale corespunzătoare. Totuși, Comisia a considerat că nu putea să dea curs cererii organizatorilor ca Uniunea să nu finanțeze cercetarea în urma stabilirii liniilor CSEU. În această privință, Comisia a explicat că formulase propunerea referitoare la programul Orizont 2020 ținând seama de considerațiile etice, de beneficiile potențiale pentru sănătate și de valoarea adăugată a sprijinului la nivelul Uniunii, pentru toate tipurile de cercetare în domeniul celulelor stem, și că această propunere fusese adoptată de colegiuitorii Uniunii pe baza unui acord la care s-a ajuns în mod democratic în timpul negocierilor interinstituționale.

25 La punctul 3.3 din comunicarea atacată, intitulat „Cooperarea pentru dezvoltare”, Comisia a abordat a treia propunere de modificare legislativă făcută de ICE în litigiu. Ea a reținut mai întâi că obiectivul care stă la baza inițiativei cetățenești era o reducere a numărului de avorturi în țările în curs de dezvoltare. În această privință, Comisia a precizat că asistența Uniunii în sectorul sănătății al țărilor partenere în curs de dezvoltare consta fie în furnizarea de servicii integrate, care includea în cadrul continuității îngrijirilor servicii de sănătate în domeniul sexual, al reproducerii, matern, al nou-născuților și al copiilor, fie în furnizarea unui sprijin bugetar pentru a asista țările în scopul de a îmbunătăți furnizarea de servicii naționale de sănătate. În opinia Comisiei, acest sprijin oferit de Uniune contribuia în mod substanțial la o reducere a numărului de avorturi deoarece creștea accesul la servicii sigure și de calitate, inclusiv planificare familială de bună calitate, o gamă largă de metode contraceptive, contracepție de urgență și educație sexuală completă. Comisia a arătat că, prin acordarea asistenței, Uniunea respecta pe deplin deciziile suverane ale țărilor partenere în privința alegerii serviciilor de sănătate furnizate și a modului în care acestea sunt grupate în pachete de servicii de sănătate atât timp cât sunt în conformitate cu principiile drepturilor omului convenite. Comisia a precizat că, prin urmare, nu era în favoarea alocării de ajutoare numai pentru anumite servicii, deoarece ar face ca sprijinul global și efectiv al strategiei privind sănătatea al unei țări să fie mai dificil.

26 Punctul 4 din comunicarea atacată a fost intitulat „Concluzii” și a constituit în esență un rezumat al dezvoltărilor de mai sus.

27 La punctul 4.1 din comunicarea atacată, intitulat „Generalități”, Comisia a concluzionat că nu vedea necesitatea de a propune modificări ale Regulamentului financiar.

28 La punctul 4.2 din comunicarea atacată, intitulat „Cercetarea în domeniul [CSEU]”, Comisia a considerat că dispozițiile programului Orizont 2020 răspundeau deja la mai multe cereri importante ale organizatorilor, în special cele ca Uniunea să nu finanțeze distrugerea embrionilor umani și ca aceasta să instituie controale corespunzătoare. Cu toate acestea, Comisia a considerat că nu se putea da curs cererii organizatorilor ca Uniunea să nu finanțeze cercetarea în urma stabilirii liniilor CSEU.

29 La punctul 4.3 din comunicarea atacată, intitulat „Cooperarea pentru dezvoltare”, Comisia a concluzionat că o interdicție a finanțării avorturilor practicate în țările în curs de dezvoltare ar limita capacitatea Uniunii de a realiza obiectivele stabilite în ODM, în special în ceea ce privește sănătatea maternă, și în programul de acțiune al CIPD, recent confirmate atât la nivel internațional, cât și la nivelul Uniunii.

30 La punctul 4.3 al cincilea paragraf din comunicarea atacată, Comisia a precizat că, în temeiul articolului 10 alineatul (2) din Regulamentul nr. 211/2011, această comunicare urma să fie notificată organizatorilor inițiativei, precum și Parlamentului și Consiliului și că urma să fie făcută publică.

Procedura și concluziile părților

31 Reclamanții sunt entitatea denumită „European Citizens’ Initiative One of Us” și cele șapte persoane fizice care sunt organizatorii ICE în litigiu și care constituie comitetul cetățenilor acesteia, în sensul articolului 2 punctul 3 și al articolului 3 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul nr. 211/2011.

32 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 25 iulie 2014, reclamanții au introdus prezenta acțiune. Acțiunea a vizat nu numai anularea comunicării atacate, ci și, cu titlu subsidiar, anularea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011. Aceasta a desemnat ca pârâte Parlamentul, Consiliul și Comisia.

33 La 29 ianuarie 2015, Comisia a depus un memoriu în apărare.

34 Prin înscrisuri separate, depuse la grefa Tribunalului la 6 și, respectiv, la 9 februarie 2015, Parlamentul și Consiliul au ridicat o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991. Acestea au solicitat respingerea acțiunii ca inadmisibilă în măsura în care le privea.

35 Prin înscrisurile depuse la grefa Tribunalului la 6 și, respectiv, la 9 februarie 2015, Parlamentul și Consiliul au formulat cereri de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei în ipoteza în care acțiunea ar fi declarată inadmisibilă în măsura în care le privea.

36 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 17 martie 2015, International Planned Parenthood Federation a formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei, ale Parlamentului și ale Consiliului.

37 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 3 aprilie 2015, Marie Stopes International a formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei, ale Parlamentului și ale Consiliului.

38 La 14 aprilie 2015, reclamanții au depus o replică, în care au prezentat și observațiile lor cu privire la excepțiile de inadmisibilitate ridicate.

39 La 4 iunie 2015, Comisia a depus o duplică.

40 Prin Ordonanța din 26 noiembrie 2015, One of Us și alții/Comisia (T-561/14, nepublicată, EU:T:2015:917), Camera întâi a Tribunalului a respins acțiunea ca fiind inadmisibilă în măsura în care era îndreptată împotriva articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, ceea ce a avut drept consecință faptul că Parlamentul și Consiliul nu mai puteau fi considerate pârâte în proces.

41 Prin Decizia din 30 noiembrie 2015, președintele Camerei întâi a Tribunalului a admis cererile de intervenție ale Parlamentului și Consiliului, precizând că drepturile acestora erau cele prevăzute la articolul 116 alineatul (6) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991.

42 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 16 ianuarie 2016, Republica Polonă a formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor reclamanților.

43 Prin Ordonanța din 16 martie 2016, One of Us și alții/Comisia (T-561/14, EU:T:2016:173), președintele Camerei întâi a Tribunalului a respins cererile de intervenție depuse de International Planned Parenthood Federation și de Marie Stopes International. Pe de altă parte, acesta a concluzionat că reclamanții utilizaseră în mod inadecvat cererile de intervenție depuse de aceste entități, săvârșind astfel un abuz de procedură, și a ținut seama de acest abuz la repartizarea cheltuielilor de judecată în temeiul articolului 135 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

44 Prin Decizia din 17 martie 2016, președintele Camerei întâi a Tribunalului a admis cererea de intervenție a Republicii Polone, precizând că drepturile acesteia erau cele prevăzute la articolul 116 alineatul (6) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991.

45 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, în temeiul articolului 27 alineatul (5) din Regulamentul de procedură, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a doua, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.

46 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a doua), în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, a adresat părților principale, la 28 noiembrie 2016, o întrebare în scris, la care acestea au răspuns în termenul stabilit.

47 La propunerea Camerei a doua, Tribunalul a decis, la 14 decembrie 2016, în temeiul articolului 28 din Regulamentul de procedură, să trimită cauza în fața unui complet de judecată extins.

48 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a doua extinsă) a decis, la 11 ianuarie 2017, deschiderea fazei orale a procedurii.

49 Prin Decizia din 9 martie 2017, președintele Camerei a doua a Tribunalului a admis cererea de amânare a ședinței depusă de reclamanți.

50 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 16 mai 2017.

51 Reclamanții, susținuți de Republica Polonă, solicită Tribunalului:

– anularea comunicării atacate;

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

52 Comisia, susținută de Parlament și de Consiliu, solicită Tribunalului:

– respingerea acțiunii ca inadmisibilă și, în orice caz, ca nefondată;

– obligarea reclamanților la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

Cu privire la admisibilitate

Cu privire la admisibilitatea acțiunii în măsura în care aceasta este introdusă de entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us"

53 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că chestiunea calității procesuale active a reclamantului, precum și a accesului său la căile de atac poate fi examinată din oficiu întrucât privește o cauză de inadmisibilitate de ordine publică (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2007, Au Lys de France/Comisia, T-458/04, nepublicată, EU:T:2007:195, punctul 33 și jurisprudența citată).

54 În speță, chestiunea care trebuie examinată din oficiu este aceea dacă entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us" poate sta în judecată în fața instanța Uniunii pentru a solicita, în temeiul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, anularea comunicării atacate.

55 Părților principale li s-a acordat posibilitatea să prezinte observații cu privire la această problematică în cadrul răspunsurilor lor la întrebarea scrisă adresată de Tribunal (a se vedea punctul 46 de mai sus). Această problematică a făcut de asemenea obiectul unei dezbateri în ședință.

56 Reclamanții au susținut în esență că acțiunea era admisibilă în măsura în care era introdusă de European Citizens' Initiative One of Us și au invocat în susținerea acestei teze Hotărârea din 3 februarie 2017, Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe/Comisia (T-646/13, EU:T:2017:59). Cu titlu subsidiar, reclamanții au susținut că acțiunea era în orice caz admisibilă în măsura în care era introdusă de cele șapte persoane fizice care erau organizatorii ICE în litigiu și constituiau comitetul cetățenilor acesteia.

57 Comisia a susținut că entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us" nu avea capacitate procesuală în fața instanței Uniunii, doar cele șapte persoane fizice sus-menționate având această capacitate.

58 Reiese din însuși textul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE că numai persoanele fizice și entitățile cu personalitate juridică pot formula o acțiune în anulare în temeiul acestei dispoziții.

59 Cu toate acestea, s-a recunoscut că, în anumite cazuri speciale, o entitate care nu avea personalitate juridică potrivit dreptului unui stat membru sau al unui stat terț putea totuși să fie considerată „persoană juridică", în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, și i se putea permite să formuleze o acțiune în anulare în temeiul acestei dispoziții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 octombrie 1982, Groupement des Agences de voyages/Comisia, 135/81, EU:C:1982:371, punctele 9-12, și Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punctele 109-112). O asemenea situație există în special în cazul în care, prin actele sau prin acțiunile lor, Uniunea și instituțiile sale tratează entitatea în cauză ca fiind un subiect distinct, care poate avea drepturi proprii sau poate fi supus unor obligații sau unor restricții.

60 Mai întâi, în speță, din dosar nu reiese că entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us" are personalitate juridică în temeiul dreptului unui stat membru sau al unui stat terț. În această privință, trebuie să se arate că în răspunsul la cererea adresată de grefa Tribunalului privind dovada existenței juridice a acestei entități reclamanții au furnizat doar un extras din registrul online oficial al inițiativelor cetățenești europene, pus la dispoziție de Comisie, în care este menționată ICE în litigiu.

61 În continuare, din Regulamentul nr. 211/2011 nu reiese că aceasta conferă personalitate juridică unei ICE, tratând-o ca subiect distinct. Singurele persoane care participă printre altele la procedura în fața Comisiei (în special articolele 3-6 și 8-11 din Regulamentul nr. 211/2011) își angajează răspunderea ca urmare a prejudiciilor pe care le cauzează în procesul de organizare a unei ICE (articolul 13 din Regulamentul nr. 211/2011), sunt supuse unor sancțiuni pentru încălcarea Regulamentului nr. 211/2011 (articolul 14 din Regulamentul nr. 211/2011), sunt informate cu privire la motivele refuzului de înregistrare a unei propuneri de ICE și la toate căile de atac judiciare și extrajudiciare pe care le au la dispoziție [articolul 4 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 211/2011] și primesc notificarea comunicării Comisiei, care este prevăzută la articolul 10 din Regulamentul nr. 211/2011, sunt organizatorii ICE în discuție, și anume persoanele fizice care formează un comitet al cetățenilor.

62 În sfârșit, din niciun act și din nicio acțiune a Comisiei nu reiese că aceasta a tratat entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us" ca fiind un subiect distinct. În definitiv, reclamanții nu au invocat nicio împrejurare prin care să urmărească să demonstreze existența unui asemenea tratament.

63 Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us" nu are capacitate procesuală în fața instanței Uniunii.

64 Această concluzie nu este repusă în discuție prin Hotărârea din 3 februarie 2017, Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe/Comisia (T-646/13, EU:T:2017:59), invocată de reclamanți. Astfel, este suficient să se constate că în această cauză reclamantul era comitetul cetățenilor (Bürgerausschuss) al ICE în discuție, compus de șapte persoane fizice identificate în cererea introductivă, iar nu această ICE.

65 Având în vedere considerațiile de mai sus, acțiunea trebuie declarată inadmisibilă în măsura în care este introdusă de entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us", fără a aduce atingere admisibilității acțiunii care a fost formulată și de cele șapte persoane fizice care constituie comitetul cetățenilor al ICE în litigiu.

Cu privire la caracterul atacabil al comunicării atacate, în sensul articolului 263 TFUE

66 Fără a ridica în mod formal o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991, Comisia susține că acțiunea este inadmisibilă pentru motivul că comunicarea atacată nu constituie un act susceptibil să fie atacat cu acțiune în anulare în temeiul articolului 263 TFUE.

67 Reclamanții contestă teza Comisiei.

68 Trebuie amintit că acțiunea în anulare în sensul articolului 263 TFUE este deschisă împotriva tuturor actelor adoptate de instituțiilor Uniunii, indiferent de natura sau de forma acestora, care urmăresc să producă efecte juridice obligatorii de natură a afecta interesele reclamantului, modificând în mod distinct situația juridică a acestuia (Hotărârea din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia, 60/81, EU:C:1981:264, punctul 9, Hotărârea din 9 septembrie 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Comisia, C-506/13 P, EU:C:2015:562, punctul 16, și Hotărârea din 20 septembrie 2016, Mallis și alții/Comisia și BCE, C-105/15 P-C-109/15 P, EU:C:2016:702, punctul 51).

69 Comisia susține că comunicarea atacată nu constituie – prin forma și natura acesteia – un act destinat să producă efecte juridice obligatorii și cu atât mai puțin efecte de natură să afecteze interesele reclamanților modificând în mod distinct situația juridică a acestora. Astfel, comunicarea atacată nu ar menționa obligații, cu atât mai puțin obligații ce revin reclamanților, și nu ar reglementa nici statutul juridic sau competențele acestora. Ar fi vorba mai degrabă despre un act al Comisiei care ar exprima intenția sa de a urma o anumită linie de conduită și care nu poate fi considerată că urmărește să

producă efecte juridice. În susținerea argumentației sale, Comisia invocă Hotărârea din 6 aprilie 2000, Spania/Comisia (C-443/97, EU:C:2000:190), și Hotărârea din 20 mai 2010, Germania/Comisia (T-258/06, EU:T:2010:214).

70 Astfel cum reiese din jurisprudența instanțelor Uniunii, pentru a stabili dacă un act produce efecte juridice, trebuie avute în vedere în special obiectul, conținutul și esența acestuia, precum și contextul factual și juridic în care acesta a intervenit (Ordonanța din 8 martie 2012, Octapharma Pharmazeutika/EMA, T-573/10, nepublicată, EU:T:2012:114, punctul 30; a se vedea de asemenea în acest sens Ordonanța din 13 iunie 1991, Sunzest/Comisia, C-50/90, EU:C:1991:253, punctele 12 și 13, și Hotărârea din 26 ianuarie 2010, Internationaler Hilfsfonds/Comisia, C-362/08 P, EU:C:2010:40, punctul 58).

71 Acțiunea în anulare vizează în speță comunicarea atacată, prin intermediul căreia Comisia a adoptat poziția definitivă de a nu prezenta o propunere de act legislativ ca răspuns la ICE în litigiu. În cadrul acestei ICE, au fost propuse trei modificări de acte ale Uniunii, iar conținutul lor a fost definit cu precizie. Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă această comunicare constituie un act atacabil în sensul jurisprudenței citate la punctele 68 și 70 de mai sus.

72 Din articolul 11 alineatul (4) TUE și din considerentul (1) al Regulamentului nr. 211/2011 reiese că cetățenilor Uniunii, în număr de cel puțin un milion, resortisanți ai unui număr semnificativ de state membre, li se conferă un drept de a se adresa direct Comisiei pentru a-i prezenta o cerere prin care aceasta este invitată să prezinte o propunere de act juridic al Uniunii în vederea punerii în aplicare a tratatelor, similar cu dreptul conferit Parlamentului în temeiul articolului 225 TFUE și cu dreptul conferit Consiliului în temeiul articolului 241 TFUE. Astfel cum se arată în considerentul (1) al Regulamentului nr. 211/2011, acest drept urmărește consolidarea cetățeniei europene și îmbunătățirea funcționării democratice a Uniunii printr-o participare a cetățenilor la viața democratică a Uniunii (a se vedea Hotărârea din 3 februarie 2017, Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe/Comisia, T-646/13, EU:T:2017:59, punctul 18 și jurisprudența citată). Acest drept conferit cetățenilor Uniunii este reglementat prin Regulamentul nr. 211/2011.

73 Regulamentul nr. 211/2011 stabilește procedurile și condițiile necesare pentru prezentarea unei asemenea ICE. În considerentul (8), acesta precizează că este necesară o minimă structură de organizare și, în acest scop, prevede constituirea unui comitet al cetățenilor, alcătuit din persoane fizice (organizatorii) care provin din cel puțin șapte state membre diferite, care are sarcina elaborării unei ICE și a prezentării ei Comisiei. Regulamentul nr. 211/2011 prevede, la articolul 4, că propunerea de ICE trebuie să fie înregistrată la Comisie și că această înregistrare este efectuată cu condiția constatării de către Comisie a îndeplinirii unui anumit număr de criterii, stabilite în dispoziția sus-menționată. Numai în urma acestei înregistrări poate fi începută colectarea declarațiilor de susținere a unei propuneri de ICE de la cel puțin un milion de semnatari, care provin din cel puțin un sfert din toate statele membre. Colectarea trebuie să fie efectuată în cadrul procedurilor și al condițiilor definite în detaliu la articolele 5-8 din Regulamentul nr. 211/2011. Articolul 9 din Regulamentul nr. 211/2011 prevede, sub rezerva respectării tuturor procedurilor și condițiilor prevăzute de acesta, că organizatorii au posibilitatea să prezinte ICE Comisiei.

74 Articolul 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, care constituie temeiul juridic al comunicării atacate, prevede că în termen de trei luni de la prezentarea ICE în conformitate cu articolul 9 din regulamentul sus-menționat, Comisia își prezintă într-o comunicare concluziile juridice și politice privind inițiativa cetățenească, acțiunile pe care intenționează să le întreprindă, dacă este cazul, și motivele acțiunilor sau ale refuzului de a acționa. Articolul 10 alineatul (2) din Regulamentul nr. 211/2011 prevede că această comunicare trebuie să fie notificată organizatorilor, precum și Parlamentului și Consiliului și trebuie să fie făcută publică.

75 Articolul 11 din Regulamentul nr. 211/2011 prevede printre altele că organizatorilor li se acordă posibilitatea, în termenul de trei luni prevăzut la articolul 10 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat, să prezinte ICE în cadrul unei audieri publice la Parlament.

76 Având în vedere că mecanismul ICE are ca obiectiv să invite Comisia, în cadrul atribuțiilor sale, să prezinte o propunere de act (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 aprilie 2016, Costantini și alții/Comisia, T-44/14, EU:T:2016:223, punctul 31), din dispozițiile sus-menționate reiese că prezentarea de către Comisie a comunicării prevăzute la articolul 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 constituie finalizarea procedurii referitoare la ICE, întrucât, prin intermediul acestei comunicări, Comisia informează în special organizatorii ICE cu privire la decizia sa referitoare la chestiunea dacă va întreprinde sau nu va întreprinde o acțiune ca răspuns la aceasta din urmă. Pe de altă parte, nu s-a contestat că prezentarea unei asemenea comunicări constituie o obligație ce revine Comisiei.

77 În speță, din dosar reiese că reclamanții sunt organizatorii ICE în litigiu și și-au asumat elaborarea și prezentarea acesteia Comisiei, urmând etapele descrise la articolele 4 și 5-9 din Regulamentul nr. 211/2011. Trebuie să se rețină de asemenea că ICE în litigiu a primit susținerea a 1 721 626 de semnatari provenind din cele 28 de state membre. În plus, trebuie amintit că comunicarea atacată prezintă poziția definitivă a Comisiei, aceasta din urmă decizând să nu prezinte o propunere de act juridic ca răspuns la ICE în litigiu și, cu titlu mai general, să refuze să acționeze ca răspuns la aceasta. Mai mult, această comunicare constituie finalizarea procedurii specifice angajate și desfășurate de reclamanți în temeiul Regulamentului nr. 211/2011 și adoptarea sa constituie o obligație a Comisiei. Luând în considerare aceste elemente, trebuie să se concluzioneze că comunicarea atacată produce efecte juridice obligatorii de natură să afecteze interesele reclamanților, modificând în mod distinct situația juridică a acestora (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 26 ianuarie 2010, Internationaler Hilfsfonds/Comisia, C-362/08 P, EU:C:2010:40, punctele 52 și 58, și Hotărârea din 25 iunie 1998, Lilly Industries/Comisia, T-120/96, EU:T:1998:141, punctele 50-56).

78 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentația Comisiei.

79 În primul rând, întrucât comunicarea atacată cuprinde poziția definitivă a Comisiei de a nu prezenta o propunere de act juridic ca răspuns la ICE în litigiu și încheie procedura de ICE inițiată și urmată de reclamanți în temeiul Regulamentului nr. 211/2011, trebuie să se considere că această comunicare nu are natura și caracteristicile actelor care au fost în discuție în Hotărârea din 6 aprilie 2000, Spania/Comisia (C-443/97, EU:C:2000:190), și în Hotărârea din 20 mai 2010, Germania/Comisia (T-258/06, EU:T:2010:214), invocate de Comisie (a se vedea punctul 69 de mai sus), acte care au fost considerate de instanțele Uniunii ca nefiind susceptibile să fie atacate cu acțiune în anulare.

80 Astfel, Hotărârea din 6 aprilie 2000, Spania/Comisia (C-443/97, EU:C:2000:190), privea o acțiune în anulare împotriva orientărilor interne ale Comisiei referitoare la corecțiile financiare nete în cadrul aplicării articolului 24 din Regulamentul (CEE) nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2052/88 în ceea ce privește coordonarea intervențiilor între diferitele fonduri structurale, pe de o parte, și între intervențiile acestora și operațiunile Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente, pe de altă parte (JO 1988, L 374, p. 1). La punctul 34 din această hotărâre, Curtea a considerat că orientările interne respective nu exprimau intenția Comisiei de a urma o anumită linie de conduită în exercitarea competenței care îi fusese conferită prin articolul 24 din Regulamentul nr. 4253/88 și că, prin urmare, acestea nu puteau fi considerate că urmăreau să producă efecte juridice.

81 Or, în speță, întrucât comunicarea atacată prezintă caracteristicile descrise la punctul 77 de mai sus, nu se poate susține că aceasta nu urmărește să producă efecte juridice. Contrar actului în discuție în Hotărârea din 6 aprilie 2000, Spania/Comisia (C-443/97, EU:C:2000:190), comunicarea atacată produce efecte care depășesc sfera internă a Comisiei.

82 Hotărârea din 20 mai 2010, Germania/Comisia (T-258/06, EU:T:2010:214), a privit o acțiune în anulare împotriva Comunicării interpretative a Comisiei privind legislația Uniunii aplicabilă procedurilor de atribuire a contractelor nesupuse sau parțial supuse dispozițiilor directivelor privind achizițiile publice. La punctul 26 din această hotărâre, Tribunalul a arătat că această comunicare avea ca scop să aducă la cunoștință abordarea generală a Comisiei în ceea ce privește aplicarea tuturor normelor fundamentale privind atribuirea contractelor de achiziții publice, care rezultau direct din normele și din principiile Tratatului CE, printre care principiul nediscriminării și cel al transparenței, în cazul atribuirii de contracte de achiziții publice care nu intră sau care intră parțial în domeniul de aplicare al directivelor privind contractele de achiziții publice. Tocmai în acest context, la punctul 27 din această hotărâre, Tribunalul a continuat considerând că, pentru a putea fi calificat drept atacabil, comunicarea în discuție trebuia să urmărească producerea unor efecte juridice noi în raport cu cele pe care le presupunea aplicarea principiilor fundamentale ale Tratatului CE și că pentru verificarea acestui aspect trebuia să se examineze conținutul său. În urma unei asemenea examinări, la punctul 162 din hotărâre, Tribunalul a concluzionat că acea comunicare nu conținea norme noi de atribuire a contractelor de achiziții publice care depășeau obligațiile ce rezultau din dreptul Uniunii existent și că, în consecință, nu ar fi putut să fie considerată că produce efecte juridice obligatorii de natură să afecteze situația juridică a reclamantei și a intervenienților.

83 Or, în speță, nu se poate susține că comunicarea atacată constituie o comunicare „interpretativă”. În schimb, caracteristicile descrise la punctul 77 de mai sus denotă că această comunicare urmărește să producă efecte juridice obligatorii de natură să afecteze interesele reclamanților, modificând în mod distinct situația juridică a acestora.

84 În al doilea rând, Comisia a arătat că articolul 11 alineatul (4) TUE și Regulamentul nr. 211/2011 ar conferi organizatorilor unei ICE, cel mult, un drept de a solicita prezentarea unei propuneri de act juridic. Întrucât această propunere este ea însăși doar preliminară și pregătitoare prin natura sa, respingerea unei cereri prin care se solicită prezentarea unei asemenea propuneri nu poate fi considerată act destinat să producă efecte juridice față de terți. În acest context, Comisia a susținut că, potrivit jurisprudenței Uniunii, un act atacat prin care a fost respinsă cererea reclamantului nu poate fi analizat în mod independent de actul vizat explicit de această cerere și că, prin urmare, actul atacat nu ar constitui un act atacabil decât dacă actul vizat de cerere era de asemenea susceptibil să facă obiectul unei acțiuni în anulare introduse de reclamant.

85 Într-adevăr, dintr-o jurisprudență constantă reiese că, în cazul în care un act al Comisiei are un caracter negativ, el trebuie apreciat în funcție de natura cererii la care constituie un răspuns (a se vedea Ordonanța din 14 decembrie 2005, Arizona Chemical și alții/Comisia, T-369/03, EU:T:2005:458, punctul 64 și jurisprudența citată). În special, un refuz este un act susceptibil să facă obiectul unei acțiuni în anulare în sensul articolului 263 TFUE în cazul în care actul pe care instituția refuză să îl adopte ar fi putut să fie atacat în temeiul acestei dispoziții (a se vedea Hotărârea din 22 octombrie 1996, Salt Union/Comisia, T-330/94, EU:T:1996:154, punctul 32 și jurisprudența citată).

86 Or, astfel cum s-a statuat deja, această jurisprudență nu este aplicabilă în cazul în care, precum în speță, decizia Comisiei intervine într-o procedură definită cu precizie de un regulament al Uniunii, în cadrul căreia Comisia are obligația să se pronunțe asupra unei cereri introduse de un particular în temeiul acestui regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iunie 1998, Lilly Industries/Comisia, T-120/96, EU:T:1998:141, punctele 62 și 63).

87 Argumentația Comisiei prezentată la punctul 84 de mai sus trebuie, așadar, respinsă.

88 În al treilea rând, în susținerea tezei sale referitoare la caracterul neatacabil al comunicării atacate, Comisia a invocat în ședință Hotărârea din 9 decembrie 2014, Schönberger/Parlamentul (C-261/13 P, EU:C:2014:2423), privind caracterul atacabil al deciziei prin care Comisia pentru petiții a Parlamentului a finalizat examinarea petiției pe care o prezentase reclamantul în această cauză.

89 În cadrul Hotărârii din 9 decembrie 2014, Schönberger/Parlamentul (C-261/13 P, EU:C:2014:2423), la punctul 22 din aceasta, Curtea a statuat că decizia prin care Parlamentul, sesizat cu o petiție, considera că aceasta nu îndeplinea condițiile prevăzute la articolul 227 TFUE trebuia să poată face obiectul unui control jurisdicțional, întrucât era de natură să afecteze dreptul de petiționare al persoanei interesate. Aceeași situație exista și în cazul unei decizii prin care, încălcând însăși esența dreptului de petiționare, Parlamentul ar refuza sau s-ar abține să examineze o petiție care îi este adresată și, în consecință, să verifice dacă aceasta ar îndeplini condițiile prevăzute la articolul 227 TFUE.

90 În schimb, în ceea ce privește o petiție cu privire la care Parlamentul a considerat că îndeplinea condițiile prevăzute la articolul 227 TFUE, la punctul 24 din Hotărârea din 9 decembrie 2014, Schönberger/Parlamentul (C-261/13 P, EU:C:2014:2423), Curtea a considerat că acesta dispune de o largă putere de apreciere, de natură politică, în ceea ce privește soluțiile care trebuie date petiției respective. Curtea a concluzionat că o decizie adoptată în această privință nu făcea obiectul controlului jurisdicțional, indiferent dacă, printr-o asemenea decizie, Parlamentul a luat el însuși măsurile indicate sau a considerat că nu este în măsură să o facă și a transmis petiția instituției sau serviciului competent pentru ca aceasta sau acesta să ia măsurile respective.

91 În ședință, Comisia a susținut în esență că raționamentul urmat în Hotărârea din 9 decembrie 2014, Schönberger/Parlamentul (C-261/13 P, EU:C:2014:2423), putea fi transpus în speță întrucât, similar Parlamentului, dispunea de o marjă de apreciere largă asupra acțiunilor ulterioare unei ICE. Pe de altă parte, Comisia a arătat că, în mod contrar dreptului de petiționare, dreptul de participare la viața democratică a Uniunii prin intermediul unei ICE nu constituia un drept fundamental și că, prin urmare, ar fi fost incoerent să i se confere o protecție jurisdicțională „superioară” celei conferite dreptului de petiționare.

92 Având în vedere punctul 22 din Hotărârea din 9 decembrie 2014, Schönberger/Parlamentul (C-261/13 P, EU:C:2014:2423), trebuie să se analizeze dacă refuzul Comisiei de a prezenta legiuitorului Uniunii o propunere de act juridic, formulat în cadrul unei comunicări adoptate în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, este de natură să aducă atingere dreptului cetățenilor întemeiat pe articolul 11 alineatul (4) TUE.

93 În această privință, trebuie amintit că dreptul cetățenilor întemeiat pe articolul 11 alineatul (4) TUE urmărește consolidarea cetățeniei europene și îmbunătățirea funcționării democratice a Uniunii (a se vedea punctul 72 de mai sus), obiectivul final fiind să încurajeze participarea cetățenilor și să mărească accesibilitatea Uniunii [a se vedea considerentul (2) al Regulamentului nr. 211/2011]. Faptul că refuzul Comisiei de a prezenta legiuitorului Uniunii o propunere de act juridic, formulat în comunicarea prevăzută la articolul 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, nu este supus unui control jurisdicțional ar compromite realizarea acestui obiectiv, întrucât riscul de arbitrar din partea Comisiei ar descuraja orice recurgere la mecanismul ICE, având în vedere deopotrivă procedurile și condițiile exigente la care este supus acest mecanism.

94 Pe de altă parte, trebuie să se rețină că mecanismul de petiționare care a făcut obiectul examinării în cadrul Hotărârii din 9 decembrie 2014, Schönberger/Parlamentul (C-261/13 P, EU:C:2014:2423), și mecanismul ICE nu sunt similare.

95 Astfel cum reiese din Hotărârea din 9 decembrie 2014, Schönberger/Parlamentul (C-261/13 P, EU:C:2014:2423), o petiție este mai întâi examinată în scopul aprecierii admisibilității sale în lumina condițiilor prevăzute la articolul 227 TFUE, iar în continuare este supusă puterii discreționare a Parlamentului în ceea ce privește acțiunile ulterioare. Între aceste două etape, petiția nu este supusă niciunei condiții sau proceduri suplimentare care să afecteze petiționarul și situația juridică a acestuia.

96 În schimb, o ICE „admisibilă”, în sensul că este înregistrată în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 211/2011 (prima etapă a mecanismului ICE), trebuie să îndeplinească unele condiții suplimentare pentru a fi supusă examinării Comisiei efectuate în cadrul comunicării prezentate în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 211/2011 (a doua etapă a mecanismului ICE). Aceste condiții suplimentare, a căror îndeplinire revine organizatorilor, privesc în esență colectarea declarațiilor de susținere de la semnatari, ale căror detalii sunt precizate de regulamentul menționat. Doar în urma îndeplinirii acestor condiții ICE este supusă examinării Comisiei.

97 Pe de altă parte, în ceea ce privește procedura ulterioară înregistrării unei propuneri de ICE, Regulamentul nr. 211/2011 conține dispoziții care pot fi calificate drept garanții procedurale în favoarea organizatorilor, presupunând astfel că o comunicare prezentată în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 211/2011 produce efecte juridice obligatorii (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 12 septembrie 2002, DuPont Teijin Films Luxembourg și alții/Comisia, T-113/00, EU:T:2002:214, punctele 47-55, și Ordonanța din 14 decembrie 2005, Arizona Chemical și alții/Comisia, T-369/03, EU:T:2005:458, punctele 72 și 82). Mai specific, în primul rând, în temeiul articolului 9 și al articolului 10 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 211/2011, Comisia primește organizatorii „la un nivel adecvat” pentru a le permite să explice în detaliu chestiunile ridicate de ICE. În al doilea rând, articolul 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 prevede explicit obligația Comisiei de a prezenta motivele acțiunilor sau ale refuzului de a acționa în urma ICE. Această obligație stabilită în sarcina Comisiei este precizată, în plus, în considerentul (20) al aceluiași regulament, care menționează printre altele că, pentru a demonstra că o ICE este examinată cu atenție, Comisia ar trebui să explice în mod clar, comprehensibil și detaliat motivele acțiunii pe care intenționează să o întreprindă, precum și motivele pentru care nu intenționează să întreprindă vreo acțiune, în cazul în care decide acest lucru. În al treilea rând, articolul 10 alineatul (2) din Regulamentul nr. 211/2011 prevede că comunicarea la care se face referire la articolul 10 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat trebuie să fie nu doar publicată, ci și notificată, în special organizatorilor.

98 Ca urmare a condițiilor suplimentare a căror îndeplinire revine organizatorilor și a garanțiilor prevăzute în favoarea acestora, expuse la punctele 96 și 97, trebuie să se concluzioneze că refuzul Comisiei de a prezenta legiuitorului Uniunii o propunere de act juridic, formulat în comunicarea adoptată în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, produce efecte juridice obligatorii în privința lor, în sensul jurisprudenței citate la punctul 68 de mai sus.

99 Pe de altă parte, în ceea ce privește argumentul Comisiei, expus la punctul 91 *in fine* de mai sus și întemeiat în esență pe faptul că, în mod contrar dreptului de petiționare, dreptul la ICE nu constituie un drept fundamental și, prin urmare, nu ar trebui să beneficieze de o protecție jurisdicțională superioară celei conferite acestui prim drept, trebuie să se rețină că, întrucât prezenta acțiune îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 263 TFUE, acest argument al Comisiei nu poate repune în discuție concluzia referitoare la admisibilitatea acestei acțiuni. În orice caz, trebuie să se rețină că, deși dreptul la ICE nu este inclus în Carta drepturilor fundamentale, cum este cazul dreptului la petiționare, prevăzut la articolul 44 din carta menționată, nu este mai puțin adevărat că acest drept este prevăzut în dreptul primar al Uniunii, respectiv la articolul 11 alineatul (4) TUE. Așadar, acesta este prevăzut într-un instrument care are o valoare juridică identică celei conferite Cartei drepturilor fundamentale.

100 Rezultă că argumentul Comisiei potrivit căruia dreptul la ICE ar beneficia de o protecție juridică superioară celei conferite dreptului de petiționare trebuie, în orice caz, respins.

101 Având în vedere considerațiile de mai sus, cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie trebuie respinsă.

Cu privire la fond

102 Argumentația reclamanților indică existența a cinci motive de anulare. Primul motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 ca urmare a neprezentării de către Comisie a unei propuneri de act juridic ca răspuns la ICE în litigiu. Al doilea motiv, invocat cu titlu subsidiar în raport cu primul, este întemeiat pe încălcarea articolului 11 alineatul (4) TUE, săvârșită ca urmare a acestei neprezentări a unei propuneri de act juridic. Al treilea motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, săvârșită din cauză că, în comunicarea atacată, Comisia nu a prezentat separat concluziile sale politice și juridice. Al patrulea motiv este întemeiat pe încălcarea obligației de motivare. Al cincilea motiv este întemeiat pe erori de apreciere săvârșite de Comisie.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 din cauza neprezentării unei propuneri de act juridic ca răspuns la ICE în litigiu

103 Reclamanții susțin că dreptul Comisiei de a nu acționa în urma unei ICE trebuie interpretat restrictiv. Astfel, o decizie în acest sens ar putea fi adoptată numai atunci când există una dintre următoarele trei situații: în primul rând, în cazul în care măsurile solicitate în cadrul ICE nu mai sunt necesare deoarece ar fi fost adoptate în timp ce ICE era încă în curs de desfășurare sau în cazul în care problema ridicată de aceasta ar fi dispărut sau chiar în cazul în care aceasta ar fi fost soluționată altfel într-un mod satisfăcător, în al doilea rând, în cazul în care adoptarea măsurilor solicitate în cadrul ICE a devenit imposibilă în urma înregistrării acesteia și, în al treilea rând, în cazul în care inițiativa cetățenească nu conține o propunere de acțiune specifică, ci se limitează să semnaleze existența unei probleme care trebuie rezolvată, lăsând în sarcina Comisiei stabilirea, după caz, a acțiunii care poate fi întreprinsă. În afara acestor trei situații, adoptarea deciziei de a nu acționa ar încălca articolul 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011. În opinia reclamanților, niciuna dintre aceste trei situații nu este incidentă în speță.

104 Comisia contestă teza reclamanților.

105 Potrivit articolului 17 alineatul (1) TUE, Comisia promovează interesul general al Uniunii și ia inițiativele corespunzătoare în acest scop.

106 În temeiul articolului 17 alineatul (2) TUE, actele legislative ale Uniunii pot fi adoptate numai la „propunerea Comisiei”, cu excepția cazului în care tratatele prevăd altfel.

107 De asemenea, procedura legislativă ordinară, care este vizată de ansamblul propunerilor din ICE în litigiu, constă, potrivit articolului 289 TFUE, în adoptarea în comun de către Parlament și Consiliu a unui regulament, a unei directive sau a unei decizii, „la propunerea Comisiei”.

108 Pe de altă parte, articolul 17 alineatul (3) al treilea paragraf TUE prevede printre altele că Comisia își exercită responsabilitățile în deplină independență și că membrii acesteia nu solicită și nu acceptă instrucțiuni din partea niciunui guvern, instituție, organ, oficiu sau agenție.

109 Prerogativa de inițiativă legislativă recunoscută Comisiei de articolul 17 alineatul (2) TUE și de articolul 289 TFUE implică faptul că revine în principiu Comisiei sarcina de a decide dacă prezintă sau nu prezintă o propunere de act legislativ și, dacă este cazul, de a determina obiectul, finalitatea și conținutul acestuia (Hotărârea din 14 aprilie 2015, Consiliul/Comisia, C-409/13, EU:C:2015:217, punctul 70 și 74).

110 Acest cvasimonopol al inițiativei legislative încredințat de tratate Comisiei (Concluziile avocatului general Jääskinen prezentate în cauza Consiliul/Comisia, C-409/13, EU:C:2014:2470, punctul 43) este explicat prin funcția acesteia, în temeiul articolului 17 alineatul (1) TUE, care este promovarea interesului general al Uniunii, precum și prin independența de care beneficiază, în temeiul articolului 17 alineatul (3) al treilea paragraf TUE, în exercitarea responsabilităților sale.

111 Cvasimonopolul menționat la punctul 110 de mai sus nu este afectat de dreptul la ICE prevăzut la articolul 11 alineatul (4) TUE. Această dispoziție prevede dreptul unui număr minim de cetățeni, în anumite condiții, de „a invita" Comisia să prezinte o propunere adecvată. În mod vădit, termenii acestei dispoziții nu confirmă o interpretare conform căreia Comisia ar fi obligată să prezinte o propunere de act juridic în urma unei ICE.

112 Pe de altă parte, astfel cum Comisia reține în mod întemeiat, această concluzie reiese și din structura articolului 11 TUE și a articolului 24 TFUE, care înscriu ICE în cadrul altor mijloace prin care cetățenii pot aduce anumite chestiuni în atenția instituțiilor Uniunii, aceste mijloace constând în special în întreținerea unui dialog cu asociațiile reprezentative și cu societatea civilă, recurgerea la consultarea părților în cauză, dreptul de petiționare și sesizarea Ombudsmanului.

113 Intenția puterii constituante a Uniunii de a nu conferi o prerogativă de inițiativă legislativă mecanismului ICE este confirmată în considerentul (1) al Regulamentului nr. 211/2011, care asimilează în esență dreptul conferit ICE celui conferit Parlamentului în temeiul articolului 225 TFUE și Consiliului în temeiul articolului 241 TFUE. Or, o solicitare ce emană de la Parlament sau de la Consiliu nu poate obliga Comisia să adopte o propunere de act juridic (Concluziile avocatului general Jääskinen prezentate în cauza Consiliul/Comisia, C-409/13, EU:C:2014:2470, punctul 48; a se vedea de asemenea și prin analogie Hotărârea din 22 mai 1990, Parlamentul/Consiliul, C-70/88, EU:C:1990:217, punctul 19).

114 Această intenție a puterii constituante este de asemenea confirmată de însuși modul de redactare a articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, care prevede printre altele că Comisia prezintă într-o comunicare acțiunile pe care intenționează să le întreprindă, „dacă este cazul", în urma unei ICE, precum și motivele „acțiunilor sau ale refuzului de a acționa". Această modalitate de redactare evidențiază în mod clar caracterul neobligatoriu al acțiunilor Comisiei în urma unei ICE.

115 În speță, interpretarea propusă de reclamanți a articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 și expusă la punctul 103 de mai sus tinde în principiu să înlăture orice putere de apreciere a Comisiei în cadrul exercitării prerogativei sale de inițiativă legislativă în urma unei ICE. Astfel, dacă această interpretare ar fi validă, ar semnifica, în definitiv, că Comisia ar fi obligată să întreprindă acțiunea „specifică" (potrivit termenului utilizat de reclamanți și citat la punctul 103 de mai sus) propusă de ICE. Or, o asemenea interpretare contravine cvasimonopolului inițiativei legislative încredințat de tratate Comisiei și puterii importante de apreciere de care ea beneficiază în exercitarea acestei inițiative (a se vedea punctele 109-114 de mai sus).

116 Concluzia cuprinsă la punctul 115 de mai sus, potrivit căreia Comisia nu este obligată să întreprindă acțiunea specifică propusă de ICE, nu este repusă în discuție de existența procedurii de înregistrare a unei propuneri de ICE, prevăzută la articolul 4 din Regulamentul nr. 211/2011, astfel cum susțin în esență reclamanții.

117 Astfel, înregistrarea este doar o condiție prealabilă la care sunt supuși organizatorii înainte de a începe colectarea declarațiilor de susținere. După cum părțile principale sunt de acord să constate, obiectivul procedurii de înregistrare este de a evita ca organizatorii să facă eforturi inutile pentru o ICE care, de la bun început, nu se poate finaliza cu rezultatul dorit. Cu toate acestea, reiese din criteriile de refuz prevăzute la articolul 4 alineatul (2) literele (b)-(d) din Regulamentul nr. 211/2011, în cazul în care propunerea de ICE se află vădit în afara sferei de competență a Comisiei în ceea ce privește prezentarea unei propuneri de act juridic al Uniunii în scopul punerii în aplicare a tratatelor sau în

cazul în care este vădit abuzivă, neserioasă sau vexatorie și chiar în cazul în care contravine vădit valorilor Uniunii, prevăzute la articolul 2 TUE, că decizia de înregistrare sau de neînregistrare a unei propuneri de ICE implică o primă apreciere efectuată asupra acesteia pe plan juridic și nu aduce atingere aprecierii efectuate de Comisie în cadrul comunicării adoptate în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 aprilie 2016, Costantini și alții/Comisia, T-44/14, EU:T:2016:223, punctul 53).

118 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se concluzioneze că interpretarea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 propusă de reclamanți este eronată în drept. În consecință, primul motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea motiv, invocat cu titlu subsidiar, întemeiat pe încălcarea articolului 11 alineatul (4) TUE săvârșită ca urmare a neprezentării unei propuneri de act juridic ca răspuns la ICE în litigiu

119 Reclamanții susțin că în ipoteza în care propunerea lor de interpretare a articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 (a se vedea punctul 103 de mai sus) nu ar fi reținută, această dispoziție ar fi contrară articolului 11 alineatul (4) TUE. În opinia reclamanților, acest din urmă articol trebuie interpretat într-un mod în care să aducă o valoare adăugată reală privind posibilitatea cetățenilor de a influența politicile Uniunii și ține seama de efortul considerabil pe care îl reprezintă colectarea de mai mult de un milion de semnături.

120 Reclamanții susțin deopotrivă că, în calitate de organ administrativ, Comisia nu are legitimitate să adopte o decizie care ar submina o propunere legislativă aprobată în mod direct și expres de mai mult de un milion de cetățeni. Această posibilitate oferită Comisiei ar fi contrară tradițiilor constituționale ale statelor membre.

121 Comisia contestă argumentația reclamanților.

122 Trebuie amintit că nici modul de redactare a articolului 11 alineatul (4) TUE, nici sistemul tratatelor, astfel cum a fost prezentat la punctele 105-112 de mai sus, nu confirmă teza reclamantelor potrivit căreia Comisia ar fi obligată să întreprindă acțiunea specifică propusă de ICE.

123 Pe de altă parte, având în vedere faptul că tratatele Uniunii definesc în mod neechivoc rolul și puterile conferite ICE, precum și instituțiilor Uniunii în cadrul procesului de adoptare a unui act juridic, invocarea de către reclamanți, în susținerea tezei lor, a sistemelor constituționale ale anumitor state membre, care ar conferi o veritabilă prerogativă de inițiativă legislativă inițiativelor cetățenești organizate la nivel național, nu este pertinentă și, prin urmare, nu poate fi reținută.

124 Trebuie să se precizeze de asemenea că respingerea tezei reclamanților nu lipsește de efect util mecanismul ICE, astfel cum susțin aceștia din urmă. După cum s-a menționat deja la punctul 76 de mai sus, acest mecanism are ca obiectiv să invite Comisia, în cadrul atribuțiilor sale, să prezinte o propunere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 aprilie 2016, Costantini și alții/Comisia, T-44/14, EU:T:2016:223, punctul 31). Faptul de a permite Comisiei să aibă o putere de apreciere importantă în exercitarea prerogativei sale de inițiativă legislativă nu aduce atingere obiectivului menționat.

125 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie respins al doilea motiv de anulare invocat de reclamanți.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 săvârșită prin neprezentarea de către Comisie în mod separat, în comunicarea atacată, a concluziilor sale juridice și politice referitoare la ICE în litigiu

126 Reclamanții susțin că, în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, examinat în lumina considerentului (20) al regulamentului menționat, Comisia avea obligația să prezinte în mod separat concluziile sale juridice și politice. Această obligație ar fi de natură formală. Or, comunicarea atacată nu ar conține asemenea concluzii separate.

127 Comisia contestă în special faptul că o asemenea obligație îi este impusă prin Regulamentul nr. 211/2011.

128 Potrivit unei jurisprudențe consacrate, preambulul unui act al Uniunii nu are valoare juridică obligatorie și nu poate fi invocat nici pentru a deroga de la înseși dispozițiile actului în cauză, nici pentru a interpreta aceste dispoziții într-un sens vădit contrar modului de redactare a acestora (Hotărârea din 19 noiembrie 1998, Nilsson și alții, C-162/97, EU:C:1998:554, punctul 54, Hotărârea din 25 noiembrie 1998, Manfredi, C-308/97, EU:C:1998:566, punctul 30, și Hotărârea din 24 noiembrie 2005, Deutsches Milch-Kontor, C-136/04, EU:C:2005:716, punctul 32).

129 În speță, considerentul (20) al Regulamentului nr. 211/2011 indică, desigur, că Comisia ar trebui să examineze o ICE și să își prezinte concluziile juridice și politice „separat”. Or, această obligație de prezentare separată a concluziilor juridice și politice nu este prevăzută la articolul 10 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat, care prevede că Comisia trebuie să prezinte într-o comunicare „concluziile [sale] juridice și politice privind [ICE], acțiunile pe care intenționează să le întreprindă, dacă este cazul, și motivele acțiunilor sau ale refuzului de a acționa”.

130 Având în vedere jurisprudența prezentată la punctul 128 de mai sus, întrucât obligația de prezentare separată a concluziilor juridice și politice, menționate în considerentul (20) al Regulamentului nr. 211/2011, nu este reluată în cuprinsul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat, conținutul acestuia este cel care trebuie să prevaleze. Rezultă că la redactarea comunicării prevăzute de această dispoziție Comisia nu este supusă unei asemenea obligații.

131 În orice caz, presupunând că Comisia are din punct de vedere juridic obligația să prezinte separat concluziile juridice și politice în cadrul comunicării adoptate în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011, această obligație fiind doar formală, încălcarea sa nu poate conduce la anularea comunicării respective (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 21 aprilie 1983, Ragusa/Comisia, 282/81, EU:C:1983:105, punctul 22, și Hotărârea din 5 mai 1983, Ditterich/Comisia, 207/81, EU:C:1983:123, punctul 19).

132 Având în vedere considerațiile de mai sus, prezentul motiv trebuie respins.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

133 Reclamanții susțin că, în cadrul obligației de motivare la care era supusă, Comisia trebuia să demonstreze existența unor garanții etice și juridice suficiente care să facă ICE inutilă. Or, Comisia nu ar fi procedat în acest mod.

134 În acest context, în primul rând, reclamantele susțin că în comunicarea atacată nu s-a răspuns la teza fundamentală a ICE în litigiu, potrivit căreia embrionul uman este o ființă umană (prin utilizarea expresiei „unul dintre noi”), care are, în consecință, demnitate umană. În această comunicare nu ar exista o declarație clară, indiferent dacă în sens pozitiv sau negativ, în ceea ce privește statutul juridic

de care embrionul uman beneficiază sau ar trebui să beneficieze în dreptul Uniunii. Comisia ar fi aderat la poziția semnatarilor potrivit căreia embrionul ar trebui să beneficieze de protecție juridică, însă în același timp ar fi evitat să deducă efectele logice care decurg din aceasta.

135 În al doilea rând, reclamanții susțin că raționamentul etic al Comisiei referitor la cercetările în domeniul CSEU este afectat de erori și că sistemul de „blocaj triplu” prezentat în comunicarea atacată (a se vedea punctul 18 de mai sus) nu este eficient și nu constituie un răspuns adecvat la preocuparea etică exprimată de ICE în litigiu.

136 În al treilea rând, reclamanții susțin că răspunsul Comisiei este în egală măsură inadecvat în ceea ce privește chestiunile legate de politica Uniunii privind ajutorul pentru dezvoltare. Refuzul Comisiei de a acționa în urma ICE în litigiu nu ar fi rezultatul obiectivului referitor la reducerea mortalității materne, ci al interesului instituțional propriu al Comisiei.

137 În al patrulea rând, reclamanții susțin că refuzul Comisiei de a modifica Regulamentul financiar nu este suficient motivat și nu este fondat.

138 Comisia contestă argumentația reclamanților.

139 În acest context, Comisia susține printre altele că motivarea comunicării prezentate în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 trebuie să permită o eventuală dezbatere publică pentru ca Parlamentul și, în final, cetățenii să poată exercita asupra acesteia un control politic. În lumina acestui obiectiv ar trebui stabilite conținutul exact și întinderea obligației de motivare a deciziei de a nu prezenta o propunere de act juridic. Comisia susține de asemenea că aprecierea caracterului suficient al motivării trebuie să fie efectuată în raport cu obiectul ICE în discuție, cu alte cuvinte, în definitiv, în raport cu obiectul actului juridic vizat de această ICE. În opinia Comisiei, numai în cazuri extreme de inexactitate vădită a ipotezelor de fapt sau a interpretărilor juridice formulate în comunicarea în discuție s-ar putea considera că nu și-a îndeplinit obligația de motivare în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011.

140 Comisia susține că, în speță, motivarea expusă în comunicarea atacată face posibilă o dezbatere politică și propune, prin urmare, respingerea prezentului motiv.

141 Trebuie amintit că obligația de motivare trebuie să se aplice oricărui act care poate face obiectul unei acțiuni în anulare (Hotărârea din 1 octombrie 2009, Comisia/Consiliul, C-370/07, EU:C:2009:590, punctul 42). Rezultă că comunicarea atacată, care conține decizia Comisiei de a nu prezenta legiuitorului Uniunii propunerea de act juridic în urma ICE în litigiu, este supusă unei asemenea obligații de motivare.

142 Potrivit unei jurisprudențe constante, obligația de a motiva o decizie individuală, care figurează la articolul 296 TFUE, are ca scop să furnizeze persoanei interesate indicații suficiente pentru a ști dacă decizia este bine fundamentată sau dacă este eventual afectată de un viciu care permite contestarea validității sale și să dea posibilitatea instanței Uniunii să își exercite controlul asupra legalității deciziei controlate (Hotărârea din 18 septembrie 1995, Tiercé Ladbroke/Comisia, T-471/93, EU:T:1995:167, punctul 29, Hotărârea din 27 septembrie 2012, J/Parlamentul, T-160/10, nepublicată, EU:T:2012:503, punctul 20, și Hotărârea din 19 aprilie 2016, Costantini și alții/Comisia, T-44/14, EU:T:2016:223, punctul 68).

143 Obligația Comisiei de a expune în comunicarea adoptată în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 motivele pentru a întreprinde o acțiune sau pentru a nu acționa în urma unei ICE constituie expresia specifică a obligației de motivare stabilite în cadrul dispoziției menționate.

144 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, motivarea impusă de articolul 296 TFUE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații pe care îl pot avea destinatarii sau alte persoane vizate în mod direct și individual de actul respectiv. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, având în vedere că problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse la articolul 296 TFUE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (a se vedea Hotărârea din 1 iulie 2008, Chronopost și La Poste/UFEX și alții, C-341/06 P și C-342/06 P, EU:C:2008:375, punctul 88 și jurisprudența citată).

145 Pe de altă parte, trebuie să se rețină că respectarea obligației de motivare și a altor constrângeri de ordin formal și procedural față de care se supune adoptarea actului în discuție are, cu atât mai mult, o importanță fundamentală în cazurile în care instituțiile Uniunii dispun de o largă putere de apreciere. Numai astfel instanța Uniunii poate verifica dacă elementele de fapt și de drept de care depinde exercitarea puterii de apreciere au fost reunite (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 noiembrie 1991, Technische Universität München, C-269/90, EU:C:1991:438, punctul 14, și Hotărârea din 13 decembrie 2007, Angelidis/Parlamentul, T-113/05, EU:T:2007:386, punctul 61). În speță, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 109-115 de mai sus și astfel cum se va constata la punctul 169 de mai jos, Comisia are o largă putere de apreciere pentru a decide să întreprindă o acțiune sau să nu acționeze în urma unei ICE.

146 În plus, obligația de motivare, ca normă fundamentală de procedură, care poate fi invocată în cadrul unui motiv prin care se pune în discuție insuficiența motivării sau chiar nemotivarea unei decizii, trebuie diferențiată de controlul temeiniciei motivării, care ține de controlul legalității pe fond a actului și presupune ca instanța să verifice dacă motivele pe care se întemeiază actul sunt sau nu sunt afectate de erori. Astfel, este vorba despre două controale de natură diferită care conduc la aprecieri distincte ale Tribunalului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punctele 66-68).

147 În lumina acestor principii trebuie să se aprecieze dacă, în speță, Comisia a respectat obligația de motivare care îi revine. În definitiv, aceste elemente demonstrează că teza Comisiei potrivit căreia singurul obiectiv al motivării comunicării prevăzute la articolul 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 este de a permite o eventuală dezbatere publică (a se vedea punctul 139 de mai sus) este eronată în drept în ceea ce privește cauza de față, în cadrul căreia comunicarea atacată constituie un act susceptibil să fie atacat cu acțiune în anulare. Astfel, întrucât comunicarea atacată constituie un asemenea act, ea este supusă obligației de motivare prevăzute la articolul 296 TFUE și, prin urmare, trebuie să dea posibilitatea reclamanților să stabilească dacă este afectată de vicii, iar instanței Uniunii să își exercite controlul. În special, Comisia trebuia să expună motivele juridice, politice sau alte motive care o conduseseră să decidă să nu dea curs celor trei propuneri de modificare a unor acte juridice prezentate de ICE în litigiu.

148 Trebuie amintit că comunicarea atacată a fost adoptată în urma ICE în litigiu, care urmărea ca Uniunea să interzică și să înceteze finanțarea activităților care presupun distrugerea embrionilor umani, în special în domeniul cercetării, al ajutorului pentru dezvoltare și al sănătății publice, în vederea respectării demnității și a integrității umane (a se vedea punctul 3 de mai sus). În acest scop ICE în litigiu a propus trei modificări de acte ale Uniunii, și anume modificarea Regulamentului financiar, modificarea Propunerii de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 [COM(2011) 809 final] și modificarea Regulamentului nr. 1905/2006 (a se vedea punctele 5-8 de mai sus).

149 Prin intermediul comunicării atacate, Comisia a refuzat în esență să întreprindă acțiunea solicitată în ICE în litigiu.

150 În ceea ce privește propunerea de modificare a Regulamentului financiar, Comisia și-a motivat refuzul la punctele 3.1 și 4.1 din comunicarea atacată. Ea a observat că, în conformitate cu articolul 87 din Regulamentul financiar, toate cheltuielile Uniunii trebuie să fie în conformitate cu tratatele Uniunii și cu Carta drepturilor fundamentale. Prin urmare, Regulamentul financiar asigura deja că toate cheltuielile Uniunii, inclusiv în domeniul cercetării, al cooperării pentru dezvoltare și al sănătății publice, trebuiau să respecte demnitatea umană, dreptul la viață și dreptul la integritate al persoanei. Comisia a adăugat că scopul Regulamentului financiar era de a furniza reglementări financiare în termeni generali, iar nu pentru un domeniu specific al politicii Uniunii, în special pentru stabilirea și execuția bugetului Uniunii. Pe baza acestor două considerații, Comisia a concluzionat că nu vedea necesitatea de a propune modificări ale Regulamentului financiar.

151 În ceea ce privește propunerea de modificare a Propunerii de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 [COM(2011) 809 final], Comisia și-a motivat refuzul la punctele 3.2 și 4.2 din comunicarea atacată. Comisia s-a referit la sistemul de „blocaj triplu” constituit de dispozițiile programului Orizont 2020 și a considerat că aceste dispoziții abordau deja mai multe cereri importante ale organizatorilor, și anume ca Uniunea să nu finanțeze distrugerea embrionilor umani și ca aceasta să instituie controale corespunzătoare. Totuși, Comisia a considerat că nu putea da curs cererii organizatorilor ca UE să nu finanțeze cercetarea în urma stabilirii liniilor CSEU. Comisia a justificat această concluzie susținând că, în cadrul formulării propunerii sale de regulament, avusese în vedere considerațiile etice, beneficiile potențiale pentru sănătate și valoarea adăugată a sprijinului la nivelul Uniunii, pentru toate tipurile de cercetare în domeniul celulelor stem. Comisia a susținut în esență că propunerea sa de regulament era rezultatul unei evaluări comparative a mai multe considerații. Pe de altă parte, Comisia a arătat că propunerea fost adoptată de către colegiuitori (Parlamentul și Consiliul) pe baza unui acord la care s-a ajuns în mod democratic în timpul negocierilor interinstituționale.

152 În ceea ce privește propunerea de modificare a Regulamentului nr. 1905/2006, Comisia și-a motivat refuzul la punctele 3.3 și 4.3 din comunicarea atacată. Comisia a susținut în esență că sprijinul furnizat de Uniune sectorului sănătății în țările în curs de dezvoltare partenere contribuia în mod substanțial la o reducere a numărului de avorturi (reducere care, în opinia Comisiei, era obiectivul care stătea la baza ICE în litigiu) deoarece creștea accesul la servicii sigure și de calitate, inclusiv planificare familială de bună calitate, o gamă largă de metode contraceptive, contracepție de urgență și educație sexuală completă. Comisia a arătat de asemenea că nu era în favoarea alocării de ajutoare numai pentru anumite servicii, deoarece sprijinul global și efectiv al strategiei privind sănătatea al unei țări ar fi fost mai dificil. În sfârșit, Comisia a precizat că o interdicție a finanțării avorturilor practicate în țările în curs de dezvoltare ar fi ridicat obstacole în calea capacității Uniunii de a realiza obiectivele stabilite în ODM, în special în ceea ce privește sănătatea maternă, și în programul de acțiune al CIPD, recent confirmate atât la nivel internațional, cât și la nivelul Uniunii.

153 Explicațiile sus-menționate permit reclamanților să stabilească dacă refuzul Comisiei de a prezenta o propunere de modificare a anumitor acte ale Uniunii, astfel cum ICE în litigiu o invita să procedeze în acest mod, este întemeiată sau este afectată de vicii. Pe de altă parte, aceste explicații dau posibilitatea instanței Uniunii să își exercite controlul privind legalitatea comunicării atacate. Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că această comunicare este motivată corespunzător cerințelor legale.

154 Această concluzie nu este repusă în discuție prin criticile formulate de reclamanți.

155 De la bun început, trebuie precizat că, având în vedere jurisprudența citată la punctul 146 de mai sus, doar criticile expuse la punctele 134 și 137 de mai sus se încadrează în sfera controlului referitor la motivarea comunicării atacate. Celelalte critici se încadrează în sfera temeiniciei motivării și sunt examinate în cadrul celui de al cincilea motiv, întemeiat pe erori de apreciere ale Comisiei.

156 În ceea ce privește critica prezentată la punctul 134 de mai sus, întemeiată pe lipsa, în comunicarea atacată, a unei clarificări a statutului juridic al embrionului uman, trebuie să se arate, similar Comisiei, că nu era necesar ca, în cadrul comunicării atacate, aceasta să recurgă la o asemenea definire sau clarificare pentru a respinge într-un mod suficient motivat cele trei propuneri de modificare a unor acte juridice prezentate de ICE în litigiu. Astfel, trebuie amintit că caracterul suficient al motivării trebuie să fie apreciat în raport cu obiectivul ICE în litigiu și că acest obiectiv nu era definirea sau clarificarea statutului juridic al embrionului uman, ci prezentarea de către Comisie a celor trei propuneri legiuitorului Uniunii (a se vedea punctul 147 de mai sus). Rezultă că critica sus-menționată trebuie respinsă ca inoperantă.

157 În ceea ce privește critica prezentată la punctul 137 de mai sus, întemeiată pe caracterul succint al explicațiilor referitoare la refuzul modificării Regulamentului financiar, dezvoltările cuprinse la punctul 150 de mai sus demonstrează existența unei motivări suficiente. În consecință, obiecția reclamanților trebuie respinsă ca nefondată.

158 Având în vedere considerațiile de mai sus, prezentul motiv trebuie respins.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe erori vădite de apreciere ale Comisiei

159 Reclamanții invocă un anumit număr de erori de apreciere cuprinse în comunicarea atacată.

160 În primul rând, reclamanții impută Comisiei că, în comunicarea atacată, a considerat că Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), era lipsită de pertinență în ceea ce privește chestiunea care făcea obiectul ICE în litigiu. În acest context, reclamanții susțin că Comisia, prin faptul că a sugerat că Uniunea ar trebui să finanțeze proiecte de cercetare care erau excluse de la brevetabilitate în temeiul articolului 6 din Directiva 98/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 1998 privind protecția juridică a invențiilor biotehnologice (JO 1998, L 213, p. 13, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 268), aduce atingere obligației de coerență consacrate la articolul 7 TFUE.

161 În al doilea rând, reclamanții formulează o serie de critici referitoare la considerațiile Comisiei privind cercetarea în domeniul CSEU (prezentate succint la punctul 135 de mai sus).

162 Pe de o parte, reclamanții susțin că raționamentul etic al Comisiei privind cercetările în domeniul CSEU este afectat de erori. Ei contestă în special considerația Comisiei potrivit căreia cercetarea în domeniul CSEU ar fi acceptabilă din punct de vedere moral deoarece ar fi promițătoare în termeni de noi terapii „în cazul mai multor boli” și susțin, invocând în acest sens un document redactat de ICE în litigiu și de o fundație, că cercetarea în domeniul CSEU nu este necesară și că există soluții de înlocuire mai promițătoare. Reclamanții impută de asemenea Comisiei că a adoptat o abordare utilitaristă de bază care sugerează că progresul științific justifică distrugerea embrionilor umani.

163 Pe de altă parte, reclamanții susțin că sistemul de „blocaj triplu” la care se face trimitere în comunicarea atacată (a se vedea punctul 18 de mai sus) nu este eficient și nu constituie un răspuns adecvat la preocuparea etică exprimată de ICE în litigiu. Primul său element, și anume angajamentul referitor la respectarea legislației naționale, nu ar stabili norme etice, ci ar asigura doar ca legile naționale să fie respectate independent de conținutul lor. Nici al doilea element al acestuia, și anume evaluarea proiectului de cercetare *inter pares*, nu ar viza punerea în aplicare a unor norme etice, ci ar fi destinat doar să demonstreze că o experiență este desfășurată în conformitate cu principiile științifice recunoscute, ceea ce nu ar răspunde la chestiunea ridicată de ICE în litigiu. Al treilea element al acestuia, și anume angajamentul ca fondurile Uniunii să nu poată fi utilizate pentru derivarea de noi linii celulare stem sau pentru cercetarea care distruge embrioni umani și nici pentru procurarea de celulele stem, chiar dacă ar presupune un angajament etic, nu ar fi suficientă deoarece nu ar privi finanțarea proiectelor de cercetare care presupun distrugerea de embrioni umani.

164 În al treilea rând, reclamanții formulează o serie de critici referitoare la considerațiile Comisiei privind cooperarea pentru dezvoltare. În această privință, reclamanții susțin că nu există un consens internațional în legătură cu conținutul termenilor „sănătate în domeniul sexual și al reproducerii” la care se referă Comisia în comunicarea atacată și că nu există un consens cu privire la faptul că acești termeni includ și recurgerea la avort. În opinia reclamanților, dreptul internațional nu conține obligația impusă statelor de a autoriza avortul. Reclamanții susțin de asemenea că ODM și programul de acțiune al CIPD nu constituie angajamente obligatorii din punct de vedere juridic, ci obiective politice. Obiectivul reducerii mortalității materne stabilit în aceste instrumente ar fi legitim și lăudabil, însă nu ar justifica recurgerea la avort. În plus, comunicarea atacată nu ar demonstra modul în care finanțarea avorturilor prin intermediul fondurilor Uniunii contribuie la reducerea mortalității materne. În opinia reclamanților, alte acțiuni, mai puțin controversate, ar putea fi întreprinse pentru reducerea mortalității materne. Reclamanții concluzionează că opinia Comisiei potrivit căreia o interdicție a finanțării avorturilor ar crea obstacole în calea capacității Uniunii de a realiza obiectivele stabilite în ODM este nejustificată și că refuzul Comisiei de a întreprinde acțiunea propusă de ICE în litigiu ar fi mai degrabă justificat de interesul instituțional propriu al acesteia.

165 În al patrulea rând, reclamanții contestă concluzia Comisiei din decizia atacată potrivit căreia o propunere de modificare a Regulamentului financiar nu ar fi necesară. În opinia reclamanților, trimiterile la demnitatea umană și la drepturile omului cuprinse în dreptul primar al Uniunii nu determină dispariția necesității includerii în Regulamentul financiar a unei dispoziții exprese, concrete și precise care să interzică finanțarea activităților care sunt contrare acestor valori.

166 Comisia contestă în esență că poate avea loc un control privind fondul comunicării adoptate în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011. În acest context, ea susține că împrejurarea că o altă instituție, chiar organizatorii sau semnatarii ICE în cauză, nu împărtășesc ipotezele sale de fapt sau interpretările sale juridice ori chiar aprecierea sa politică care îi motivează alegerea de nu a prezenta o propunere de act juridic este lipsită de pertinență pentru a aprecia dacă a îndeplinit obligația care îi revine în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011. Chestiunea dacă asemenea ipoteze de fapt sau interpretări juridice ori aprecieri politice sunt convingătoare ar constitui mai degrabă unul dintre elementele care va alimenta, eventual, dezbaterea politică după prezentarea unei comunicări în temeiul dispoziției sus-menționate.

167 Având în vedere aceste considerații, Comisia propune respingerea tuturor criticilor expuse de reclamanți ca fiind lipsite de pertinență, întrucât ar consta în contestarea ipotezelor de fapt, a interpretărilor juridice, a aprecierilor politice și a judecăților de valoare pe care le-a formulat în comunicarea atacată.

168 Analiza prezentului motiv presupune definirea intensității controlului jurisdicțional al conținutului comunicării atacate.

169 În această privință, trebuie să se rețină că, în cadrul exercitării prerogativei sale de inițiativă legislativă, Comisia trebuie să beneficieze de o largă putere de apreciere, în măsura în care, prin intermediul acestei exercitări, i se solicită, în temeiul articolului 17 alineatul (1) TUE, să promoveze interesul general al Uniunii prin efectuarea, eventual, a unor arbitraje dificile între interese divergente. Rezultă că Comisia trebuie să beneficieze de o largă putere de apreciere pentru a decide dacă întreprinde o acțiune sau refuză să acționeze în urma unei ICE.

170 Din considerațiile de mai sus rezultă că comunicarea atacată, care conține decizia definitivă a Comisiei de a nu prezenta o propunere de act juridic legiuitorului Uniunii, trebuie să facă obiectul unui control restrâns din partea Tribunalului, care să urmărească verificarea, în afară de caracterul suficient al motivării sale, existența printre altele a unor erori vădite de apreciere care viciază decizia menționată (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 14 iulie 2005, Rica Foods/Comisia, C-40/03 P, EU:C:2005:455, punctele 53-55 și jurisprudența citată).

171 Criticile formulate de reclamanți în cadrul prezentului motiv trebuie să fie examinate în lumina acestor considerații.

172 În primul rând, în ceea ce privește critica referitoare la interpretarea Comisiei privind Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669) (a se vedea punctul 160 de mai sus), trebuie să se rețină că în această hotărâre, pronunțată în urma unei trimiteri preliminare, Curtea a fost solicitată să interpreteze articolul 6 alineatul (2) litera (c) din Directiva 98/44, care prevede că utilizarea embrionilor umani în scopuri industriale sau comerciale nu este considerată brevetabilă.

173 Desigur, astfel cum susțin reclamanții, la punctul 35 din Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), Curtea a afirmat că orice ovul uman, încă din stadiul fecundării, trebuie considerat un „embrion uman” în sensul și în vederea aplicării articolului 6 alineatul (2) litera (c) din Directiva 98/44, dat fiind că această fecundare este de natură să declanșeze procesul de dezvoltare a unei ființe umane. În același timp, la punctul 40 din Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), Curtea a precizat că Directiva 98/44 nu avea ca obiect reglementarea utilizării embrionilor umani în cadrul cercetărilor științifice și că obiectul acesteia se limita la brevetarea invențiilor biotehnologice. Rezultă că concluzia Comisiei, cuprinsă la punctul 2.1 *in fine* din comunicarea atacată, potrivit căreia Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), nu aborda chestiunea dacă o asemenea cercetare putea fi efectuată și finanțată, nu este afectată de o eroare vădită de apreciere. Prin urmare, fără a săvârși o asemenea eroare, Comisia a considerat în esență că Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), nu era pertinentă pentru aprecierea ICE în litigiu, care urmărea, prin intermediul celei de a doua propuneri de modificare a unui act al Uniunii, interzicerea finanțării activităților de cercetare care implică sau presupun distrugerea embrionilor umani.

174 Pe de altă parte, contrar afirmațiilor reclamanților, raționamentul Comisiei nu este caracterizat de nicio incoerență, având în vedere că chestiunea dacă o cercetare științifică ce implică utilizarea (și distrugerea) embrionilor umani poate fi finanțată prin fondurile Uniunii este în mod clar distinctă de chestiunea, abordată în Directiva 98/44 și în Hotărârea din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), dacă o invenție biotehnologică ce implică această utilizare este sau nu este considerată brevetabilă.

175 Rezultă că critica reclamanților referitoare la interpretarea de către Comisie a Hotărârii din 18 octombrie 2011, Brüstle (C-34/10, EU:C:2011:669), trebuie respinsă.

176 În al doilea rând, în ceea ce privește criticile formulate de reclamanți privind considerațiile Comisiei referitoare la cercetarea în domeniul CSEU (a se vedea punctele 161-163 de mai sus), trebuie să se observe că, prin argumentația lor, reclamanții contestă în esență abordarea etică a Comisiei. Abordarea etică a ICE în litigiu este aceea potrivit căreia embrionul uman este o ființă umană care trebuie să beneficieze de demnitatea umană și de dreptul la viață, în timp ce abordarea etică a Comisiei, astfel cum reiese din comunicarea atacată, ia în considerare dreptul la viață și demnitatea umană a embrionilor umani, însă, în același timp, ia în considerare și nevoile de cercetare în domeniul CSEU care pot fi destinate tratamentului unor boli care nu pot fi tratate și/sau care pun viața în pericol, cum ar fi boala Parkinson, diabetul, atacurile cerebrale, bolile cardiovasculare și orbirea (a se vedea punctul 2.2.1 primul paragraf din comunicarea atacată). Prin urmare, nu reiese că abordarea etică urmată de Comisie este afectată de o eroare vădită de apreciere cu privire la acest aspect, iar argumentele reclamanților care sunt întemeiate pe o abordare etică diferită nu demonstrează existența unei asemenea erori.

177 În ceea ce privește afirmația specifică a reclamanților, confirmată de un document redactat de ei și de o fundație, potrivit căreia cercetarea în domeniul CSEU nu este necesară și există soluții de înlocuire mai promițătoare (a se vedea punctul 162 de mai sus), trebuie să se observe că această afirmație nu este suficient dezvoltată. Pe de altă parte, reclamanții se limitează la o simplă trimitere la documentul

sus-menționat, fără a explica modul în care acesta, care are o natură tehnică, le confirmă afirmația. Rezultă că această afirmație nu îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991 și, prin urmare, trebuie respinsă.

178 Rezultă din cele de mai sus că criticile reclamanților privind considerațiile Comisiei referitoare la cercetarea în domeniul CSEU trebuie respinse.

179 În al treilea rând, în ceea ce privește criticile reclamanților privind considerațiile Comisiei referitoare la cooperarea pentru dezvoltare (a se vedea punctul 164 de mai sus), trebuie să se observe mai întâi că reclamanții nu contestă nici existența obiectivului de reducere a mortalității materne urmărit de Uniune prin intermediul acțiunii sale, nici caracterul său legitim și lăudabil.

180 În continuare, trebuie să se observe că la punctul 3.3 din comunicarea atacată Comisia a explicat, întemeindu-se pe o publicație a Organizației Mondiale a Sănătății din anul 2012, că avortul în condiții de risc reprezenta una dintre cauzele mortalității materne și că sprijinul general, care nu este concentrat doar pe anumite servicii furnizat de Uniune, contribuia la reducerea numărului avorturilor deoarece creștea accesul la servicii sigure și de calitate, inclusiv planificare familială de bună calitate, o gamă largă de metode contraceptive, contracepție de urgență și educație sexuală completă. Potrivit aceleiași publicații a Organizației Mondiale a Sănătății, invocată din nou de Comisie, decesele și bolile în rândul mamelor puteau fi reduse drastic prin îmbunătățirea siguranței serviciilor legate de avort. Având în vedere legătura demonstrată de Comisie între avorturile în condiții de risc și mortalitatea maternă, concluzia Comisiei cuprinsă la punctul 4.3 din comunicarea atacată, potrivit căreia interdicția finanțării ar crea obstacole în calea capacității Uniunii de a atinge obiectivul aferent reducerii mortalității materne, nu este afectată de o eroare vădită de apreciere, iar argumentele reclamanților, prezentate la punctul 164 de mai sus, nu demonstrează existența unei asemenea erori.

181 Rezultă că criticile reclamanților aferente considerațiilor Comisiei referitoare la cooperarea pentru dezvoltare trebuie respinse.

182 În al patrulea rând, trebuie să se rețină că nici argumentația reclamanților referitoare la concluzia Comisiei cu privire la propunerea de modificare a Regulamentului financiar (a se vedea punctul 165 de mai sus), care pune în discuție în esență oportunitatea alegerii Comisiei de a nu prezenta o asemenea propunere legiuitorului Uniunii în urma ICE în litigiu, nu permite să se considere că aprecierea acesteia din urmă este afectată de eroare vădită.

183 Având în vedere considerațiile de mai sus, se impune respingerea celui de al cincilea motiv invocat de reclamanți și, prin urmare, a acțiunii în ansamblu.

Cu privire la cheltuielile de judecată

184 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanții au căzut în pretenții, aceștia vor suporta propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisie, conform concluziilor acesteia.

185 În temeiul articolului 138 alineatul (1) din același regulament, statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. Rezultă că Republica Polonă, Parlamentul și Consiliul trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua extinsă)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) European Citizens' Initiative One of Us și ceilalți reclamanți, ale căror nume figurează în anexă, vor suporta propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.

3) Republica Polonă, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene vor suporta propriile cheltuieli de judecată.

Prek Buttigieg Schalin

Berke Costeira

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 23 aprilie 2018.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei 2

Procedura referitoare la inițiativa europeană cetățenească intitulată „Uno di noi” 2

Conținutul comunicării atacate 3

Procedura și concluziile părților 6

În drept 8

Cu privire la admisibilitate 8

Cu privire la admisibilitatea acțiunii în măsura în care aceasta este introdusă de entitatea denumită „European Citizens' Initiative One of Us” 8

Cu privire la caracterul atacabil al comunicării atacate, în sensul articolului 263 TFUE 9

Cu privire la fond 15

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 din cauza neprezentării unei propuneri de act juridic ca răspuns la ICE în litigiu 15

Cu privire la al doilea motiv, invocat cu titlu subsidiar, întemeiat pe încălcarea articolului 11 alineatul (4) TUE săvârșită ca urmare a neprezentării unei propuneri de act juridic ca răspuns la ICE în litigiu 17

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 10 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 211/2011 săvârșită prin neprezentarea de către Comisie în mod separat, în comunicarea atacată, a concluziilor sale juridice și politice referitoare la ICE în litigiu 18

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare 18

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe erori vădite de apreciere ale Comisiei 22

Cu privire la cheltuielile de judecată 25